

Moljac krompira - Phthorimaea operculella

Na području Jablaničkog okruga 2011. godine utvrđena je jača pojava moljca na krompiru *Phthorimaea operculella*. Jači intenzitet je zabeležen u lokalitetima gde se obavlja intenzivna proizvodnja merkantilnog krompira, dok u drugim delovima okruga (opština Lebane, Crna Trava, Bojnik) ova štetočina nije registrovana. PSSS Leskovac je 2009. godine apelovala na pojavu ovog insekta koji je tada registrovan samo u tragovima, i da se zbog globalne promene klime, proizvodnje krompira u monokulturi, tradicionalne proizvodnje u određenom području, ali i izuzetno teške zaštite, može očekivati jača pojava ove štetočine.

Ove godine, do početka septembra meseca, štetočina je registrovana samo u tragovima, u vrlo slabom intenzitetu. Tokom jula i avgusta meseca merkantilni krompir je vadjen i velike količine su izvežene za Norvešku i Rusku federaciju, i u tom krompiru, koji je ranije izvadjen, nije bilo nikakvih oštećenja. Tek kada je došlo do dužeg toplog perioda, sa ekstremno visokim temperaturama, i dužeg vremenskog perioda bez kiše, krajem avgusta meseca i tokom septembra, došlo je i do jače pojave ove štetočine.

Prilikom obilaska parcela pod krompirom primećeno je sledeće:

- U ranijim sortama, sortama sa kraćom vegetacijom, nije zabeleženo prisustvo moljca na krompiru, dok je na sortama sa dužom vegetacijom registrovana jača pojava ove štetočine,
- Sorte sa manjim sadržajem skroba slabije su bile napadnute ovom štetočinom,
- Moljac se pojavio intenzivnije u težim zemljištima, gde je tokom sušnog perioda došlo do pucanja zemljišta i pojave pukotina, kroz koje se insekt uvukao u dublje slojeve zemljišta i došao do krtola gde je polagao jaja. U peskovitom zemljištu moljac se nije pojavio i nije pričinio štete na krompiru,
- Utvrđeno je da su sorte čije se krtole nalaze bliže površini zemlje bile jače napadnute ovom štetočinom u odnosu na sorte čije se krtole nalaze dublje u zemljištu,
- Primećeno je da parcele koje su bile više zakorovljene imale su slabiji intenzitet napada ove štetočine, u odnosu na parcele koje su bile dobro obradjene sa manjim procentom korova.
- Na krompiru koji je posadjen polovinom jula, u monokulturi, a izvadjen krajem oktobra, nije registrovano prisustvo krompirovog moljca.

Mere suzbijanja:

- Od agrotehničkih mera treba primenjivati zagrtanje krtola kako iste ne bi bile iznad površine zemljišta,
- Sadržaj treba obavljati u dobro obradjenom zemljištu, rastresitom, a izbegavati tvrdja, ilovasta zemljišta,
- Preporučuje se navodnjavanje kako ne bi došlo do pucanja zemljišta, jer je primećeno da kroz te pukotine prolazi štetočina i tom prilikom polaže jaja na krtole,
- Tokom vegetacije krompira teška je hemijska zaštita iz razloga što je štetočina vrlo pokretljiva. U polju intenzivnije koristiti preparate koji se koriste za suzbijanje krompirove zlatice, a preporučuje se primena regulatora rasta, kako bi se uništio imago, ali i gusenica.
- Tokom vađenja krompira potrebno je odvajati povredene i oštećene krtole od zdravih krtola,
- U skladištima treba održavati temperaturu manju od 10 stepeni, jer je smanjena mogućnost razvoja moljca,
- Redovno vršiti preglede u skladištu i prema potrebi obavljati hemijsku zaštitu odgovarajućim insekticidima. Za suzbijanje u skladištu, koriste se preparati koji razvijaju otrovne gasove. To su preparati: Gastoxsin, Phostoxin-tablete, Magatoxin-pelete i Degesh-ploče. Ovi preparati nisu u slobodnoj prodaji. Suzbijanje moljaca u skladištima vrše samo organizacije koje se bave DDD poslovima.

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA - LESKOVAC

Leskovac, oktobar, 2011. godina